

Ühistu kasvatamine läbi finantsjuhtimise ja kapitaliseerimine

Meelis Annus

Juhataja

Põllumeeste ühistu KEVILI

September 2017

Koostööpartnerid:

Eesti Maaülikool

Estonian University of Life Sciences

Majandus- ja sotsiaalinstituut
Institute of Economics and Social Sciences

www.emu.ee

KEVILI
Põllumeeste ühistu

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

mes nõuandeteenistus
www.pikk.ee

ETKL
EESTIMAA TALUPIDAJATE KESKLIIT

Minu töökogemus

- **20-aastane staaž panganduses (Hansapank/Swedbank)**
- **Olen kolmandat aastat Põllumeeste ühistu KEVILI juhataja**

KEVILI:

- ✓ **149 liiget, põhiliselt teraviljakasvatajad**
- ✓ **Liikmete kasutatava põllumaa hulk ca 80 000 ha**
- ✓ **Töötajaid - 28**
- ✓ **2016 aasta käive 52,6 miljonit eurot**
- ✓ **Elevaatorid Roodeväljal ja Rõngus, mahutavusega ca 100 000 tonni**
- ✓ **Oleme uutele liikmetele avatud ühistu**

Maa meid toidab

Juttu tuleb:

- 👁 Võõrvahendite kaasamine
- 👁 Ühistute finantseerimise erisused
- 👁 Investeerimisprojekti erinevad etapid KEVILI näitel
- 👁 Praktilised soovitused
- 👁 Praktiline ülesanne

Maa meid toidab

Praktiline ülesanne (lahendus iseseisvalt 5 min jooksul paberile)

- Ühistu tahab ehitada tehase, maksumusega 5 mln eurot
- Kuidas finantseerida?
 - Rahastusallikad
 - Kasutatavad pangatooted
 - Tingimused (omafinantseering, laenu periood, tagatised)

1. Finantseerimine ei tähenda ainult laenu võtmist!

Rahastamise allikateks võivad olla:

- ☞ Omakapital - madal risk, aga kõrge hind
- ☞ Tarnijate maksetähtajad - odav, aga kogus on piiratud
- ☞ Pankade laenud - odav, piiranguteks maksevõime ja tagatis
- ☞ Faktooring – laenust kallim, tagatiseks ostuarved
- ☞ Võlakirjad - tavaliselt pangalaenust kallim
- ☞ Sisesed osakud, fondid – emiteerimise ja haldamise kulu
- ☞ Ühistuväliste investorite vahendid - tavaliselt pangalaenust kallim, tuleb välistada ülevõtmise oht või kaudsed motiivid
- ☞ PRIA toetused - kogus piiratud, suur bürokraatia

Olulised tegurid krediidi taotlemisel

- ☞ Usaldusväärne taust – omanikud/liikmed, juhid, kliendid/koostööpartnerid, makseajalugu
- ☞ Lihtne ja loogiline tasuvusarvestus
- ☞ Riskide kirjeldus, plaan B
- ☞ Omaosalus
- ☞ Tagatis
- ☞ Krediidikõlblikud finantsaruanded

2. Ühistu vs osaühing

Nõrkused

- Ühistu liikme vastutus
- Tegevjuhi võimekus
- Omakapitali puudumine
- Põhivara puudumine
- Kasumi minimeerimine
- Tehingud seotud osapooltega

Tugevused

- Riskide jagunemine liikmete vahel
- Mõjuvõim sektoris
- Kasumi suurus vastavalt liikmete otsusele

Kuidas „nõrkustega“ panga ees toime tulla?

- Ühistu liikme vastutus → käendus (proportsionaalne)
- Omakapitali puudumine → käendus/MES käendus
- Põhivara puudumine → käendus/MES käendus
- Kasumi minimeerimine → ühistu tulu suurendamine
- Tehingud seotud osapooltega → avatud suhtlemine

3. Investeeringuprojekti teostamise erinevad etapid KEVILI näitel (I)

- ☞ Investeeringuvajaduse lisamine KEVILI arengukavasse
- ☞ Seadmetarnijatega eelpakkumiste läbirääkimine
- ☞ Projekti tellimine ja ehituslubade taotlemine
- ☞ Projekti finantseerimisplaani koostamine
- ☞ Toetusvõimaluste otsimine
- ☞ Plaani tutvustamine nõukogus
- ☞ Plaani esitlemine liikmetele
- ☞ Omafinantseeringu leidmine!!!
- ☞ Finantseerijatega (pankadega) eelläbirääkimised
- ☞ Nõukogu otsus

☞ Liikmete üldkoosoleku otsus

Maa meid toidab

3. Investeerimisprojekti erinevad etapid KEVILI näitel (II)

- Seadmetarnijatega pakkumiste täpsustamine
- Toetuse (PRIA) taotluse ettevalmistamine ja esitamine
- Pankadele täpsema rahavoo koostamine ja krediiditaotluse esitamine
- TOETUSE POSITIIVNE OTSUS
- Pankadega krediidilepingu sõlmimine
- Erinevate osapooltega lepingute sõlmimine
- Seadmetarnijatega lepingu sõlmimine
- Projekti ajagraafiku prognoosi järgimine
- Ehituskoosolekud ja vaheaktide allkirjastamine

Maa meid toidab

3. Invetseerimisprojekti erinevad etapid KEVILI näitel (III)

- ☞ Meeskonna komplekteerimine ja väljaõpe
- ☞ Seadmete käivitamine ja koormustestimine
- ☞ Tööde vastuvõtmine ja lõpuaktide allkirjastamine
- ☞ Vaegtööde kõrvaldamise kava kokkuleppimine
- ☞ PRIA kontroll
- ☞ Kasutusloa saamine
- ☞ Avamispidu
- ☞ Toetusraha laekumine
- ☞ Protsesside regulaarne optimeerimine ja kasumlikkuse parandamine

KEVILI kasutab finantseerimiseks

- ☞ Arvelduskrediit – sisendite eest ettemaksud
- ☞ Faktooring – sisendite müük/saakide ostmine
- ☞ Pikaajaline laen – elevaatorite ehitus
- ☞ Ringlusfond – käibevahendid
- ☞ Terminali osakud – elevaatorite ehitus
- ☞ Liising – tõstukite kap.rent
- ☞ Täisteenus liising - sõidukid
- ☞ Tooraine- ja valuuta hinnariskide maandamine ehk futuuri limit
- ☞ Akreditiivid – standby; kinnitatud; dokumentaalne inkasso

Akreditiivi ehk LC-d, mille kogemus on KEVILI-I

- 1) Standby LC (Letter of Credit) – sisuliselt on akreditiivi vormis garantii. Ostja avab Standbay LC oma pangas müüja kasuks. Kuid raha kannab otse müüjale. Kui aga tähtaegselt seda raha neile laekunud pole, on neil õigus minna oma pank ja müüjaga kokkulepitud dokumentide esitamisel saada müüja pangalt raha.
- 2) Letter of Credit – Sisuliselt tavaline akreditiiv, mille ostja avab müüja kasuks. Kui kaup laaditud, viiakse kokkulepitud dokumendid pank ja müüja saab ostja pangast raha.
- 3) Confirmed LC – ehk kinnitatud akreditiiv. Sisuliselt müüjale kõige riskivabam variant, kuna ostja panga makseriski võtab müüja poolt nimetatud pank. Ehk siis müüja viib dokumendid oma kodupanka ja nemad maksavad raha välja ning küsivad selle ostja panga käest tagasi. Samas on see kõige kallim variant, menetlemine võtab ka rohkem aega.
- 4) Dokumentaalne inkasso – Müüja viib kokkulepitud dokumendid oma pank, kes edastab need ostja pangale. Ostja pank teavitab dokumentide saabumisest ostjat, kes annab nõusoleku oma kontolt kokkulepitud summa ülekandmiseks müüjale ja saab kauba dokumendid oma valdusesse.

Milliseid põhimõtteid järgin

- Investeeringul peab olema liikme jaoks selge tasuvusaeg (põhiosa; intressid; kaudsed tulud)
- Iga kohustus vajab maksmist, ühistul peab enne investeeringu alustamist olema kohustuste tasumiseks katteallikad liikmetega selgeks räägitud
- Tagasimaksed vastavalt laekumiste perioodile
- Lühiajalised krediidid on käibevahendite katmiseks ja pikaajalised (üle 1 aastase perioodiga) investeeringuteks

Soovitused

- ☞ Projekti eduka kulgemise tagab **põhjalik selgitustöö**
- ☞ **liikmetega**
- ☞ Liikmete rahaline panus tuleks enne projekti käivitamist kokku leppida
- ☞ Vähemalt kaks finantseerimise pakkumist
- ☞ Intressimäär on tehingu hind, mis lepitakse kokku viimasena
- ☞ Aastast koormust saab vähendada laenuperioodi pikendamisega. Periood ei tohi ületada vara kasutusaega
- ☞ Kui vajad krediiti, soovitan pankka. Pankade „kirumine“ ei vii edasi!
- ☞ Käibevahendite finantseerimine on mõistlik alguses lahendada
- ☞ Mahukate projektide realiseerimisel kasuta professionaalide abi
- ☞ Ära oleta, täpsusta kui midagi on selgusetu

Maa meid toidab

Praktiline ülesanne

- Ühistu tahab ehitada tehase, maksumusega 5 mln eurot
- Ühistu tahab finantseerida?
 - Rahastusallikad
 - Kasutatavad pangatooted
 - Tingimused

Täna! Koostöös teeme paremini!

Kontakt:
Meelis.Annus@Kevili.ee
+372 53442630